

MARZEC 3 (91) 1996 R.

ISSN 1233-8494

Doradztwo Rolnicze

W GRABANOWIE

W NUMERZE:

CENA 50 gr (5000zł)

- Groźne szkodniki glebowe
- Pomoc dla organizujących się rolników
- Polfamixy w żywieniu zwierząt
- Nawożenie mineralne - podstawą wysokiej produkcji roślinnej
- Nowy system klasyfikacji świń od 1 kwietnia br.
- Notowania z targów i jarmarków
- Jaka locha i jaki knur
- Stosujesz żyto w żywieniu zwierząt - to powinieneś wiedzieć
- Uprawa mieszanek strączkowo-zbożowych na ziarno
- Uprawa bobiku - pielęgnacja i zbiór
- Jakie odmiany uprawiać w warzywniku przydomowym
- Porady pszczelarskie

Groźne szkodniki glebowe

Z obserwacji prowadzonych przez Wojewódzką Stację Kwarantanny i Ochrony Roślin w Białej Podl. - obecnie Państwową Inspekcję Ochrony Roślin, Wojewódzki Inspektorat w Białej Podlaskiej wynika, że w ostatnich latach wyraźnie zwiększa się liczebność szkodników glebowych takich jak: **pędraki, rolnice, drutowce**

PĘDRAKI - są to larwy chrabąszczy. Ciało ich jest białawe, wygięte w podkówkę z dużą brunatną głową i trzema parami dobrze rozwiniętych nóg tułowiowych. Rozwój larw trwa w naszych warunkach 4 lata. W tym czasie dorastają od 9 mm do 5 cm długości. Odżywiają się podziemnymi częściami roślin. Najbardziej żarłoczne są w drugim i trzecim roku życia. W miejscu żeru pędraków rośliny są podgryzione od dołu, mają wyraźnie nadgryzioną nasadę korzeni lub szyjkę korzeniową, co powoduje placowe wypadanie roślin. Korzenie buraków czy bulwy ziemniaków są powyrywane w kształcie głębokich ran.

ROLNICE - gąsienice motyli sówkowatych (są to motyle nocne, inaczej zwane - ćmy). Ciało gąsienic jest grube, długości do 5 cm, ciemno-szare z podłużnymi paskami, pozbawione owłosienia. Zaniepokojone zwijają się w spiralę. Żerowanie gąsienic obserwuje się przez cały okres wegetacji roślin. Oprócz upraw typowo rolniczych, takich jak: zboża, ziemniaki czy buraki rolnice szczególnie chętnie atakują warzywa oraz rośliny ozdobne. Młode gąsienice żerują na powierzchni roślin, w późniejszym okresie schodzą do gleby, gdzie żerują na podziemnych częściach. Nocą wychodzą na powierzchnię i podgryzają rośliny w ich nasadowej części. W ciągu roku może być dwa pokolenia szkodnika.

DRUTOWCE - nazwą tą objęte są larwy licznych gatunków chrząszczy sprężkowatych. Larwy osiągają 2,5 cm długości. Mają kształt walcowaty lub spłaszczony barwy żółtej do brązowej. Oskórek pokrywający ciało larwy jest gruby i twardy nadający sztywność, co znajduje odzwierciedlenie w nazwie (drutowiec). Rozwój larw odbywa się w glebie i trwa w zależności od gatunku 4 - 5 lat. Najbardziej żarłoczne są drutowce w trzecim i czwartym roku rozwoju. Podgryzają rośliny tuż pod powierzchnią ziemi, powodując ich żółknięcie i obumieranie. Zaatakowane rośliny łatwo jest wyciągnąć z gleby. W bulwach ziemniaków, korzeniach buraków i marchwi wygryzają

niewielkie otwory i korytarze przekreślając ich wartość handlową.

Dobrym siedliskiem dla szkodników glebowych są zachwaszczone pola, plantacje wieloletnich roślin motylkowych, traw, ugory bądź uprawy w pobliżu lasów liściastych, krzewów czy zadrzewień. Aby ustrzec się przed wypadami roślin zwłaszcza na nowo zakładanych plantacjach truskawek czy w uprawach prowadzonych z rozsady, należy określić nasilenie występowania larw poprzez dokonanie analizy gleby.

Jeżeli stwierdzimy na 1 m² gleby więcej niż:

- 6 - 8 szt. rolnic lub 10 - 20 szt. drutowców przed siewem zbóż
- 5 - 8 szt. drutowców lub 5 szt. pędraków przed siewem buraków
- 10 - 20 szt. drutowców lub 4 - 5 szt. pędraków przed sadzeniem ziemniaków
- 0,2 - 0,6 szt. pędraków lub 0,5 szt. drutowców przed sadzeniem truskawek

należy przed założeniem plantacji przeprowadzić odkażanie chemiczne gleby. Do tego celu można użyć jednego z wielu dostępnych w handlu środków chemicznych. Mogą to być zaprawy do nasion, preparaty do rozsiewania po całej powierzchni pola, granulaty stosowane przy pomocy aplikatorów lub preparaty do oprysku gleby. Środki te są zróżnicowane pod względem toksyczności, okresów karencji, przeznaczenia jak i cen. Aby wybrać właściwy preparat należy uwzględnić wiele czynników, które będą decydowały o skuteczności zabiegu.

Szczegółowe informacje w tych sprawach można uzyskać w **Oddziałach Rejonowych Wojewódzkiego Inspektoratu Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin w:**

- Białej Podl. ul. Warszawska 85, tel. 433674, 443376
 - Łosicach, ul. Kolejowa 17, tel. 573693
 - Parczewie, ul. Piwonia 50, tel. 542480
 - Radzyniu Podl., ul. Międzyrzecka 99, tel. 520601
- od poniedziałku do piątku w godz. 7³⁰ - 15³⁰.

st. specjalista PIOR
inż. Teresa Szewczyk

Pomoc dla organizujących się rolników

W ciągu najbliższych 4 miesięcy realizowany będzie na terenie województwa białkopodlaskiego i siedleckiego program szkoleń, który ma pomóc rolnikom w organizowaniu się w grupy marketingowe. Program przewiduje przeszkolenie 1000 osób (rolnicy, doradcy ODR, nauczyciele szkół rolniczych) na 1-tygodniowym kursie w kraju oraz 20 osobowej grupy na tygodniowym wyjeździe studyjnym do Szkocji. W celu lepszego przygotowania praktycznych podstaw funkcjonowania grup producentów, prowadzona jest analiza rynku produktów rolnych w woj. białkopodlaskim i siedleckim. Analiza ma dać odpowiedź na pytanie co obecnie się w rolnictwie produkuje i na co przeznaczają, oraz wskazać możliwości na przyszłość w tym zakresie dla grup producentów. Dla powstających grup producentów będzie opracowana modelowa strategia marketingowa oraz analizy ekonomiczne i plany działania. Projekt zakłada też przygotowanie planu doradztwa w zakresie tworzenia grup marketingowych i zrzeszeń producentów rolnych dla pracowników Ośro-

ków Doradztwa Rolniczego, którzy w przyszłości będą współpracować z tymi grupami. Projekt finansowany jest z części rolnej PHARE - bezwrotnej pomocy Wspólnot Europejskich dla Polski będącej w dyspozycji Funduszu Programów Pomocy dla Rolnictwa (FAPA). Z propozycją realizacji tego projektu wystąpiły Wydziały Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w Siedlcach i Białej Podlaskiej. Po wygraniu przetargu projekt realizuje konsorcjum, w skład którego wchodzi Fundacja Spółdzielczości Wiejskiej, z ramienia której praktyczną realizacją zajmuje się Regionalny Ośrodek Usług Spółdzielczych w Lublinie oraz szkocka firma SAC. Zespół FSW jest wspierany przez ekspertów z firmy EMAR, WSR-P i ODR Siedlce. Realizacja projektu odbywa się przy ścisłej współpracy z Wydziałami Rolnictwa i ODR-ami w obu województwach

Witold Boguta
Kierownik Projektu ROUS Lublin

O g ł o s z e n i a

WOJCIUK JÓZEF tel. kontaktowy: 43-72-56 po godz. 16
*Sprzedam gospodarstwo rolne o pow. 7 ha wraz z budynkami
we wsi Wólka Polinowska gm. Konstantynów*

MIELNICZUK MARIAN, Podedwórze 76 tel. 218 Podedwórze
Sprzedam: siewnik zbożowy, przetrząsaczozgrabiarkę, sadzarkę, talerzówkę, roztrzącz obornika jednoosiowy, pług 2-skibowy, kultywator, samochód Robur

Kontakt tel. Siedlce (kierunkowy 0-25) 218-86, prosić
Michał Nowogrodzki, 284-13 w. 54 prosić: Teresa Nowogrodzka
Sprzedam gospodarstwo rolne o powierzchni 8,5 ha (łąki i grunty orne - III i IV klasa gleby, w całości zmeliorowane) na Kolonii Wiśniew k. Siedlec. Gospodarstwo jest w jedrym kawalku, z budynkami: dom drewniany w dobrym stanie (doprowadzona jest woda, ogrzewanie-pieca kafłowe), duża murowana obora - przejazdowa z poddaszem użytkowym, 2-pomieszczeniowy letniak, duża piwnica murowana (zagłębiona w ziemi). Opisane gospodarstwo może stanowić bardzo dobre miejsce na prowadzenie stadniny koni bądź uprawy ekologiczne

UNIPASZ

17-300 Siemiatycze
ul. 11-go Listopada 184
woj. białostockie
tel./fax (0 85) 55-26-96

O F E R U J E :

Superkoncentraty, koncentraty,
mieszanki pełnoporcjowe
dla trzody chlewnej, drobiu i bydła.

Zainteresowanych ofertą, asortymentem
i ceną prosimy o kontakt telefoniczny.

Zapraszamy do punktów sprzedających nasze pasze.

1. ZUH POLGER - Sarnaki, Konstantynów, Janów Podlaski
2. Lecznica zwierząt - Platerów
3. ZUH "KRUK" Kruk Edward - Szpaki Nowe 13
4. GS Jabłoń
5. RSP Kodeniec
6. Lecznica zwierząt - Swory
7. Przeds. Hand. Zuk Wiesław - Łosice, ul. Słowackiego 44
8. SUR - Biała Podlaska, ul. Rolnicza 35
9. Centrala Nasienna - Parczew
10. GS Terespol
11. Rusków 23 - Sitarz Szczepan
12. Lecznica zwierząt - Komarówka
13. PH. "ARPOL" - Niemojki

ZAPRASZAMY DO WSPÓŁPRACY.

Polfamixy w żywieniu zwierząt.

Prawidłowy wzrost i rozwój zwierząt oraz uzyskanie wysokiej produkcji zależy przede wszystkim od żywienia. Powinno ono zapewnić w codziennej dawce pokarmowej odpowiednio wysokowartościowe pasze, gwarantujące pokrycie zapotrzebowania zwierząt na energię, białko, związki mineralne i witaminy. Niedobór tych składników może prowadzić do zahamowania wzrostu i zaburzeń płodności, obniżenia odporności na choroby i inwazję pasożytów, a także zwiększa zużycie paszy na jednostkę produkcji. Pełne zabezpieczenie zwierzętom odpowiedniej ilości składników mineralnych i witamin jest szczególnie ważne gdyż:

- związki mineralne w organizmie wchodzi w skład kości, zębów, płynów ustrojowych, tkanek i mięśni, a ponadto są częścią składową mleka, mięsa, jaj. Ich niedobór może spowodować wystąpienie chorób, zaburzenia płodności, obniżenie wydajności i obniżenie jakości uzyskanych produktów zwierzęcych.
- witaminy dostarczane do organizmu w ilości zgodnej z zapotrzebowaniem zapobiegają różnego rodzaju zaburzeniom we wzroście, rozwoju, płodności oraz sprzyjają wyższej wydajności zwierząt.

Wartość pokarmowa pasz zależy od wielu czynników takich jak: warunki glebowe, nawożenie, termin zbioru, sposób konserwacji i długość przechowywania. Aby zapobiec wystąpieniu niedoborów składników mineralnych i witamin, zwłaszcza przy stosowaniu w żywieniu dużych ilości pasz gospodarskich, celowe jest dodawanie do pasz odpowiednich mieszanek mineralno-witaminowych. Obecnie na rynku znaleźć można wiele różnego rodzaju dodatków paszowych. Najbardziej rozpowszechnione w naszym województwie są Polfamixy, produkowane przez Kutnowskie Zakłady Farmaceutyczne "Polf" S.A. Polfamixy produkowane są dla różnych gatunków zwierząt i na poszczególne okresy ich odchovu i tuczu. W skład Polfamixów wchodzi szereg niezbędnych witamin, makro- i mikroelementów oraz stymulatory wzrostu, kokcydiostatyki i przeciwutleniacze, które gwarantują stabilność witamin w określonym terminie ważności.

Opierając żywienie zwierząt o pasze gospodarskie należy pamiętać że:

- większość pasz zawiera nadmiar wapnia w stosunku do fosforu
- zielonki i okopowe są ubogie w fosfor
- zielonki i ziarna zbóż mają mało sodu
- większość pasz zawiera niewystarczające ilości witamin

Wynika stąd wniosek, że pełne zabezpieczenie potrzeb pokarmowych zwierząt w składniki mineralne i witaminy przy stosowaniu pasz gospodarskich jest praktycznie niemożliwe. W takich wypadkach konieczne staje się uzupełnienie dawki pokarmowej odpowiednim Polfamixem. Podawanie Polfamixów daje korzystne efekty:

- podczas transportu
- przy zmianie pasz i pomieszczeń
- w żywieniu wyłącznie paszami własnymi
- przy gorszych warunkach zoohigienicznych.

Bardzo istotne jest zaspokojenie potrzeb pokarmowych trzody chlewnej. Dokładnie zbilansowane dawki pokarmowe pozwalają uzyskać zdrowe, liczne mioty i wysokie przyrosty masy ciała tuczników. Wpływa to znacznie na skrócenie okresu tuczu, zmniejszenie zużycia paszy na 1 kg przyrostu, a tym samym zwiększenie opłacalności produkcji. Trzoda chlewna oprócz omówionych wcześniej składników pokarmowych, potrzebuje również odpowiedniej ilości aminokwasów egzogennych. W zbożach występuje niedobór lizyny, natomiast ziemniaki mają za mało metioniny z cystyną i tryptofanu. Skarmiając więc duże ilości tych pasz wskazane jest podawanie Polfamixu T Super, wzbogaconego o te aminokwasy.

Przykładowe dawki pokarmowe dla trzody chlewnej z zastosowaniem Polfamixów w kg na 1 sztukę dziennie.

Masa ciała	31-53 kg	53-75 kg	75-96 kg	96-105 kg
Rodzaj paszy				
Ziemniaki parowane	1,50	2,00	2,50	3,00
Śruta jęczmienna	0,50	0,60	0,80	0,90
Śruta pszenna	0,50	0,60	0,80	0,90
Śruta sojowa	0,10	0,20	0,20	0,20
Mączka mięsna	0,15	0,15	0,15	0,20
Polfamix T	45 g	45 g	45 g	45 g

W chwili obecnej coraz częściej spotyka się system żywienia trzody chlewnej w oparciu o mieszanki pełnoporcjowe sporządzone we własnym gospodarstwie na bazie wyprodukowanych zbóż i nasion roślin strączkowych uzupełnionych zakupionymi paszami wysokobiałkowymi, takimi jak poekstrakcyjna śruta rzepakowa lub sojowa oraz mączki zwierzęce. W tym wypadku zalecane jest stosowanie odpowiedniego Polfamixu w ilości zgodnej z podaną na opakowaniu. Sporządzanie mieszanek pełnoporcjowych na bazie zbóż i koncentratów, zawierających w swoim składzie odpowiedni premiks, nie wymaga dodatkowego uzupełniania mieszanki w związki mineralne i witaminy.

Przykłady mieszanek pełnoporcjowych dla loch:

	lochy prośne	lochy karmiące
Śruta rzepakowa 00	5,0 %	8,0 %
Śruta sojowa	10,0 %	17,0 %
Śruta jęczmienna	40,0 %	40,0 %
Śruta owsiana	24,5 %	6,0 %
Otręby pszenne	15,0 %	—
Susz z traw	5,0 %	—
Śruta pszenna	-	28,5 %
Polfamix L	0,5 %	0,5 %

Polfamixy wywierają także decydujący wpływ na rozwój i produktywność drobiu. W żywieniu brojlerów uzyskuje się dodatkowy przyrost masy ciała oraz niższe zużycie paszy na produkcję 1 kg. W żywieniu kur niosek Polfamixy przyspieszają, przedłużają i zwiększają nieśność. Wpływają też na niższe zużycie paszy na produkcję 1 kg jaj. Stosując Polfamixy w żywieniu drobiu zwiększa się odporność

na choroby oraz uzyskuje zmniejszenie kosztów produkcji, a tym samym zwiększenie jej dochodowości.

Zwierzętami najbardziej narażonymi na skutki niedoborów witamin i składników mineralnych w paszach są przeżuwacze, zwłaszcza te, które karmione są paszami objętościowymi. Podstawą żywienia bydła i owiec są pasze roślinne, pochodzące z własnych upraw. Od prawidłowego nawożenia i uprawy gleby oraz od sposobu konserwacji i przygotowania pasz zależy w znacznym stopniu ilość i wykorzystanie składników mineralno-witaminowych. Pasze gospodarskie nie zabezpieczają w pełni potrzeb zwierząt, gdyż w ich większości występuje niedobór szeregu mikrośladków.

Dlatego uzupełnienie dawek pokarmowych dla przeżuwaczy Polfamixami zawierającymi brakujące składniki, przeznaczone dla różnych kierunków użytkowania i stosowane w różnych systemach żywienia, pozwalają na lepsze wykorzystanie skarmianej paszy i uzyskanie wysokich efektów hodowlanych i produkcyjnych.

U owiec skutki niewłaściwego żywienia są znacznie trudniejsze do uchwycenia na bieżąco niż u innych gatunków zwierząt. Racjonalne żywienie ich polega na dostarczeniu im w paszy wszystkich niezbędnych do życia i produkcji składników pokarmowych, wykorzystując jednocześnie do tego celu dodatki mineralno-witaminowe.

Przykłady dziennych dawek pokarmowych dla matek wysokotnych:

Dobre siano łąkowe i z motylkowych 1-2 kg
 Marchew lub buraki 2-3 kg
 Mieszanka treściwa ok. 0,2 kg
 Polfamix O 40 g

Maciorki karmiące

Siano łąkowe lub z motylkowych 1,5-2 kg
 Okopowe lub kiszonki 2-4 kg
 Mieszanka treściwa ok. 0,5 kg
 Polfamix O 30 g

Zapotrzebowanie na składniki mineralne wzrasta szczególnie u zwierząt wysokowydajnych. Bardzo trudno jest ściśle ustalić zapotrzebowanie zwierząt na składniki mineralne, ponieważ wiele czynników wpływa na ich wykorzystanie.

Wielkość produkcji mleka możliwa do uzyskania przez krowę o masie ciała 500 kg w zależności od składu dawki pokarmowej z zastosowaniem Polfamixów.

Nr dawki	Rodzaj paszy	Produkcja mleka w kg o zaw.3,5-4,0% tł.				
		5	10	15	20	25
		kg paszy w dziennej dawce pokarmowej				
1	Śtoma jęczmienna	8,5	8,3	8,0	8,0	8,0
	Śruta jęczmienna	4,3	7,2	9,5	11,5	12,5
	Mocznik paszowy	0,12	0,15	0,18	0,22	0,25
	Monomix	70 g	70 g	70 g	-	-
	Polfamix U	-	-	-	120 g	120 g

2	Śtoma pszenna			3,0	3,0	3,0	
	Melasa			2,0	2,0	2,0	
	Kisz. z kukurydzy	X	X	30,0	30,0	30,0	
	Poekstr.śr.rzep.			2,0	2,0	2,0	
	Otręby pszenne			2,5	5,0	8,5	
	Monomix			70 g	-	-	
	Polfamix U			-	120 g	120 g	
3	Śtoma jęczmienna	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
	Kisz. z kukurydzy	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	
	Siano łąkowe	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
	Buraki pastewne	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	
	Poekstr.śr.rzep	0,5	1,4	1,2	-	-	
	Otręby pszenne	-	-	3,2	10,0	12,0	
	Monomix	70 g	70 g	70 g	-	-	
		Polfamix U	-	-	-	120 g	120 g
4	Śtoma jęczmienna	8,0	7,5	7,0	6,8	6,5	
	Kisz.z liści bur.cuk	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	
	Śruta jęczmienna	1,8	4,5	7,2	9,8	12,0	
	Mocznik paszowy	0,06	0,09	0,11	0,14	0,19	
	Monomix	70 g	70 g	70 g	-	-	
		Polfamix	-	-	-	120 g	120 g
5	Siano łąkowe			14,0	14,0	14,0	
	Śruta jęczmienna			4,3	6,7	8,8	
	Mocznik paszowy	X	X	0,15	0,15	0,15	
	Poekstr.śr.rzep.			-	-	0,4	
	Monomix			70 g	-	-	
		Polfamix			-	120 g	120 g

Uwaga! Melasę rozcieńczamy wodą w stosunku 1:1

Przykłady mieszanek treściwych dla cieląt w okresie odchowu (od urodzenia do 150 kg masy ciała)

PASZE (w %)	Symbol mieszanki						
	1	2	3	4	5	6	7
Śruta jęczmienna	50	40	40	40	40	50	35
Śruta pszenna	25	10	25	25	28	-	23
Śruta kukurydziana	-	-	-	-	-	16	-
Śruta z bobiku	-	28	-	-	-	-	-
Śruta z łubinu	-	-	9	18	-	-	-
Otręby pszenne	7,3	21,3	17,3	16,3	12,3	19,3	21,3
Poekstr.śr.sojowa	17	-	8	-	8	14	-
Poekstr.śr.rzep.00	-	-	-	-	11	-	20
Polfamix CJ	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7

W latach ubiegłych Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Grabanowie przeprowadził szereg wdrożeń dotyczących stosowania Polfamixów w żywieniu trzody chlewnej, bydła i owiec. Uzyskane wyniki w pełni potwierdziły celowość ich wykorzystania do uzupełnienia pasz gospodarskich. Wielu rolników w naszym województwie stosuje ciągle te dodatki mineralno-witaminowe i osiąga doskonałe wyniki produkcyjne. Jest to najlepszym potwierdzeniem opisanych wyżej korzyści, wynikających ze stosowania Polfamixów. Koszty poniesione na ich zakup zwracają się bowiem w postaci lepszej wydajności, wyższych przyrostów masy ciała, lepszej zdrowotności a przez to zwiększeniem opłacalności produkcji zwierzęcej.

Opracowały: Cz.Mirczewska
 A.Strąćicka

Nawożenie mineralne - podstawą wysokiej produkcji roślinnej

Rośliny uprawne do swego wzrostu potrzebują szeregu składników pokarmowych, czyli pierwiastków chemicznych. Podstawowymi składnikami, bez których roślina nie może się rozwijać, są: azot, fosfor, potas, magnez, wapń, siarka i szereg mikroelementów. Rośliny mogą pobierać te składniki z naturalnych zapasów glebowych, powodując ich zubożenie, lub też z gleby, ale poprzez systematyczne ich dostarczanie z różnymi nawozami, to znaczy z nawozami organicznymi i mineralnymi. Ze względu na fakt, że z coraz wyższymi plonami roślin wnoszone są z gleby corocznie duże ilości składników pokarmowych, konieczne jest ich uzupełnianie, czyli nawożenie.

Bez względu na to, czy stosuje się nawóz organiczny czy mineralny, rośliny pobierają przez system korzeniowy praktycznie tylko składniki w formie mineralnej. Stąd też stosowanie nawozów mineralnych powoduje, że rośliny mogą je szybko pobrać, a nawozy te mogą być dobrze wykorzystane. Z drugiej strony błędy w nawożeniu mineralnym mogą ujemnie wpływać na jakość plonów oraz na środowisko glebowe. Racjonalne nawożenie gwarantuje wzrost i poprawę jakości plonów, z czego każdy producent rolny zdaje sobie sprawę.

Zróżnicowanie nawożenia mineralnego w kraju w latach 90-tych jest bardzo duże. W roku gospodarczym 1994/95 stosowano w kraju średnio 79,7 kg NPK/ha, w tym - 46,6 kg N; 15,5 kg P₂O₅ i 17,6 K₂O. Były to bardzo niskie dawki i przy takim poziomie nawożenia plony roślin muszą być niskie. Przy obecnym poziomie nawożenia, **nawożenie mineralne jest podstawową, najbardziej prostą rezerwą wzrostu plonów roślin.**

Bezwzględna jest także statystyka. Analizując parametry produkcyjne w roku gospodarczym 1994/95 wynika niezbicie, że nawożenie mineralne jest podstawowym czynnikiem plonotwórczym. W 14-tu województwach, gdzie stosowano najwyższe nawożenie mineralne - średnio 115,3 NPK/ha, plon pszenicy wynosił 40,4 dt/ha. W 14-tu województwach, gdzie stosowano najniższe nawożenie - 48,7 kg NPK/ha, plon pszenicy wynosił tylko 32,1 dt/ha. Dla tak dużych powierzchni kraju, zastosowanie wyższego nawożenia o 66,6 kg NPK/ha (115,3 kg - 48,6 kg) spowodowało wzrost plonu o 8,3 dt/ha, czyli **za każdy 1 kg NPK wyższego nawożenia uzyskano dodatkowo 12,5 kg ziarna pszenicy.**

Wyniki te powinny uświadomić producentom rolnym, że najbardziej prostą rezerwą wzrostu plonów, szczególnie po kilku latach niskiego i nieprawidłowego nawożenia, jest racjonalne nawożenie mineralne.

Funkcjonuje obiegowa opinia, że cena 1 kg NPK nie powinna być wyższa jak cena 3 kg pszenicy. Takie

uproszczenie ma szereg podstawowych wad, ale nie chcę ich tutaj omawiać. Według cen z drugiej połowy stycznia 1996 roku za 1 kg NPK w nawozach wieloskładnikowych typu: Polidap, Polifoska i Polimag rolnik płacił mniej, bo równowartość 2,0 - 2,5 kg pszenicy. Wystarczy podać, że **stosując średnio nawożenie mineralne na poziomie 170 kg NPK/ha, w tym 80 kg azotu, 30 kg fosforu i 60 kg potasu, uzyskuje się w Polsce, przy prawidłowej agrotechnice, conajmniej 6 kg ziarna zbóż na 1 kg NPK.** Taki poziom nawożenia (170 kg NPK/ha) należy uznać za docelowy poziom wzorcowy.

Wiosna jest okresem nawożenia zbóż jarych, roślin pastewnych i okopowych wszystkimi podstawowymi składnikami pokarmowymi. Prawidłowo uprawiane rośliny ozime wymagają wiosną tylko nawożenia azotem. Celem uzyskania wysokiego i jakościowo dobrego plonu konieczne jest nawożenie przedsięwne azotem, fosforem, potasem i często magnezem. O ile azot pobierany jest w największych ilościach przez rośliny w fazach ich intensywnego wzrostu (np. zboża w fazach krzewienia i strzelania w źdźbło), to pozostałe składniki pobierane są głównie w początkowych fazach rozwojowych rośliny. **Aby rośliny mogły prawidłowo ukorzenie się, rozkrzewić się a potem rosnąć, będąc odporne na mrozy, przymrozki, niektóre choroby i szkodniki a także niedobory wody w glebie i aby efektywnie reagowały na nawożenie azotem, konieczne jest przedsięwne nawożenie fosforem i potasem, a w razie konieczności magnezem.** Najbardziej do tego celu nadają się nawozy o wysokiej jakości, czyli Polidap (fosforan amonu), Polifoska 6 i Polifoska 8, a w przypadku wiosennego stosowania Polifoski 15 + Mg. Na glebach ubogich w magnez szczególnie korzystne działanie wykazuje Polimag 305 i Polimag 306.

Nawozy te zawierają najlepiej przyswajalny fosfor z oferowanych na rynku nawozów fosforowych (około 10% wyższa efektywność działania), dobrze przyswajalny magnez oraz starannie zgranulowany potas. Taki skład chemiczny oraz granulacja powoduje, że Polidap, Polifoski i Polimagi można równomiernie wysiewać na polu, a składniki pokarmowe nie ulegają stratom, lecz stopniowo uwalniane, są dobrze wykorzystywane przez rośliny, co decyduje o wysokiej efektywności nawożenia.

Adam Grześkowiak

Dział Marketingu

Zakłady Chemiczne "POLICE" S.A.

ul. Kuźnicka 1, 72-010 Police

ZAKŁADY CHEMICZNE "POLICE" S.A.

72-010 POLICE, UL. KUŹNICKA 1

NASZ NAWÓZ - TWÓJ ZYSK

telex 425367 po pl

fax (48-91) 173 603

Jeśli pragniesz osiągnąć sukces, zrób to z nami !

Czołowy producent dodatków witaminowo-mineralnych do pasz

poleca Państwu

- **Polfamixy®** zalecane do uzupełniania pasz gospodarskich i wytwarzania pasz pełnoporcjowych dla wszystkich gatunków zwierząt

- **Koncentraty paszowe**

Renoma naszej Spółki jest gwarancją wysokiej jakości produktów oraz sprawnego i doświadczonego serwisu zootechnicznego.

Producent: Kutnowskie Zakłady Farmaceutyczne Polfa S.A.
Wytwórnia Premiksów, 99-300 Kutno, ul. Skłęczkowska 16
Dział Marketingu tel./fax (0-24) 53-08-31,
Dział Sprzedaży tel./fax (0-24) 54-75-56

Najbliższa hurtownia: „CENTROWET” Sp. z o.o. ul. Zwycięstwa 26 b, 15-950 Białystok, tel. (0-85) 511-207

KTO SMARUJE TEN JEDZIE

Stare przysłowie, a ileż w nim mądrości. Wiedzą o tym rolnicy konserwujący swoje maszyny i urządzenia.

Wiedzą też, **DLACZEGO** stosują
SIARKOL K 85 WP.

Zapewnia on ochronę zbóż przed
chorobami grzybowymi.

SMARUJ SIARKOLEM K

Kto smaruje ten jedzie

SIARKOL K 85 WP -
najtańsza ochrona zbóż (także rzepaku).
Podstawowy produkt na polskim rynku.
Nie wymaga rekomendacji -
jego zalety znane są powszechnie.

**Doskonałą jakość produktu SIARKOL K zapewnia producent
Zakłady Chemiczne "Organika - Sarzyna".**

*Jeśli miałbyś problem z zakupem SIARKOLU K, uprzejmie prosimy o informację.
Zrobimy wszystko, abyś miał satysfakcję.*

ZAKŁADY CHEMICZNE "ORGANIKA-SARZYNA"

ul. Chemików 1
37-310 Nowa Sarzyna } w. 54 -12
tel. /0-17/ 386-21, 520-283
/0-195/ 13-231
fax /0-17/ 628-624
/0-195/ 13-278, 13-126

Nowy system klasyfikacji świń od 1 kwietnia br.

Jak informuje departament produkcji rolniczej MRIGŻ od 1.IV br. będzie obowiązywać nowy system klasyfikacji trzody chlewnej w zakładach mięsnych. Zakłady będą płacić nie za całe świnię, a tylko za mięso. Instytut Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego przewiduje, że wprowadzenie tego systemu spowoduje wzrost mięsności świń o ok. 10 % w ciągu 10 lat. W sierpniu ub. r. Polski Komitet Normalizacji wprowadził zmiany normy klasyfikacyjnej dla trzody chlewnej. Dotychczasowy podział na klasy A i B (według wagi) zastąpiono podziałem na pięć klas - według zawartości mięsa w tuszy. Klasa E - tusze o zawartości mięsa ponad 55 %, kl. U 50-55 %, kl. R 45-50 %, kl. O 40-45 % i kl. P - poniżej 40 %. Wprowadzany w Polsce system klasyfikacji odpowiada systemowi EUROP stosowanemu w Unii Europejskiej. Klasyfikacji według mięsności poddaje się obecnie ok. 20-30% tuczników w kraju. Ten system oceny świń stosują już od kilku lat zakłady Ostróda-Morliny, zakłady mięsne w Grudziadzu, Toruniu i Poznaniu. Aparaturę potrzebną do takiej oceny ma ok. 25-30 zakładów w Polsce. Zainteresowanie nowym syste-

mem oceny jest duże. Przewiduje się, że do końca br. odpowiednią aparaturę będzie miało ok. 40 firm tej branży. Zakłady, które nie zakupią odpowiedniej aparatury w br. będą zobowiązane zastosować nowy system od początku 1997 r. Klasyfikacja świń i zapłata za żywca według mięsności zmusi rolników do poprawienia jakości tuczników. Wzrost zawartości mięsa o 1 % spowoduje wzrost wartości handlowej tuszy o 2-3 grosze na kg w zależności od przeznaczenia jej na sprzedaż lub do dalszego przerobu. Nowym systemem klasyfikacji interesują się przede wszystkim więksi producenci rolni. Obecnie mięsność polskich tuczników wynosi średnio 44 %. Ekspert z Instytutu Przemysłu Mięsnego obliczyli, że nowy system spowoduje poprawę mięsności w tempie 1,0-1,5 % na rok. Za ok. 10 lat polskie świnię mogłyby dorównać mięsnością pogłowiu świń zachodnioeuropejskich. Obecnie zawartość mięsa w tuszy świń francuskich i niemieckich wynosi średnio 55-56 %, a duńskich nawet 60 %.

BOSS-ROLNICTWO nr 7

Program Notowań - emisja programu godz. 12¹⁵ wtorek, środa, czwartek, piątek

12.03.1996 r. - wtorek

- Chlewnia z wygodami - pr. nt. urządzania nowoczesnej obory

13.03.1996 r. - środa

- Bliżej natury - pr. nt. ekologicznej chlewni
- Ekonomia dla rolnika pt. Budujemy chlewnię

14.03.1996 r. - czwartek

- Chlewnia przyszłości - wizyta w nowoczesnej chlewni
- Pan doktor radzi - trzoda

15.03.1996 r. - piątek

- Dla wygody i urody - pr. nt. aparatów do wykrywania rui, ultradźwiękowe testery grubości słoniny

19.03.1996 r. - wtorek

- Energia inaczej - pr. nt. alternatywnych źródeł pozyskiwania energii

20.03.1996 r. - środa

- Energia z ziemi - pr. nt. energii geotermicznej
- Pyrzyckie gejzery

21.03.1996 r. - czwartek

- Sposób na ścieki - pr. nt. różnych sposobów utylizacji ścieków

22.03.1996 r. - piątek

- Co jedzą bakterie - pr. nt. możliwości wykorzystania bakterii do utylizacji ścieków
- Biogazownia po duńsku

26.03.1996 r. - wtorek

- Rolnictwo ze wspomaganiami - pr. nt. działalności Agencji Własności Skarbu Państwa, Fundacji FAPA, Agencji

Rynku Rolnego i Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

27.03.1996 r. - środa

- Konkurencja dla ODR-ów - pr. nt. działalności różnych fundacji zajmujących się doradztwem
- Kolebka odmian - pr. nt. Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej woj. poznańskiej

28.03.1996 r. - czwartek

- Fundacja z "łańcuszkiem" - pr. nt. działalności Fundacji na Rzecz Rozwoju Drobnotowarowej Produkcji Zwierzęcej

29.03.1996 r. - piątek

- Rok w dzierzawie (wiosna)

02.04.1996 r. - wtorek

- Parada cebulek - pr. nt. uprawy kwiatów cebulowych

03.04.1996 r. - środa

- Od astrów do żeniszków - pr. nt. hodowli nowych odmian kwiatów

- Kwiaty pod zegarem - giełda w Holandii

04.04.1996 r. - czwartek

- Ekonomia dla rolnika pt. Z kwiatka na kwiatek - kalkulacja opłacalności uprawy kwiatów
- Z ziemi duńskiej - uprawa warzyw metodami ekologicznymi

05.04.1996 r. - piątek

- Wypiecione z wikliny

- Ekonomia dla rolnika pt. "Amerykanka za złotówki" - kalkulacja opłacalności uprawy wierzby amerykańskiej

Targowiskowe ceny rolnicze w kraju od 19 lutego do 24 lutego

Lp		Targowisko	Pszenvica	Zyto	Jęczmień	Ziemniaki	Prosięta	Jaja	Jabłka	Cebula
	Jedn.miały		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/para	zł/szt.	zł/kg	zł/kg
		min	45	28	36	33	70	0.24	1.00	0.17
		max	60	46	60	90	150	0.40	2.25	1.20
		średnie	53	33	46	51	107	0.30	1.38	0.56
		odchylenie standard	3	4	4	12	16	0.03	0.26	0.17
1	Biała Podlaska	Wisznice	49	32	45		80	0.33	1.50	0.40
2	Biała Podlaska	Radzyń Podlaski	55	32	48		95	0.30	1.20	0.50
3	Białystok	Siemniatycze	52				100	0.30	1.50	0.50
4	Białystok	Sokółka	50	28	45		90	0.32	1.40	
5	Bielsko Biała	Zywiec	60	44	56	56	150	0.32	1.40	0.50
6	Chełm	Chełm					80	0.32	1.50	0.60
7	Chełm	Krasnystaw	55	35	45	40	95	0.30	1.40	0.50
8	Ciechanów	Płońsk	55	31	46	40	120	0.30	1.15	
9	Częstochowa	Żarki	55	32	48	50	90	0.30	1.50	0.50
10	Elbląg	Orneta	50	32	38	50	95	0.30	1.30	0.40
11	Gdańsk	Wejherowo	55	33	50	50	110	0.28	1.75	0.65
12	Koszalin	Koszalin	45			55		0.28	1.80	0.70
13	Koszalin	Świdwin				70	120	0.30	1.60	0.90
14	Kraków	Proszowice	47		44	37	110	0.40	1.65	0.17
15	Łódź	Głowno	51	30	48	40	120	0.30	1.20	0.40
16	Lublin	Ryki	55	35	46	35	110	0.35	1.25	0.40
17	Nowy Sącz	Nowy Sącz	60	46	46	50	100	0.32	1.00	0.32
18	Ostrołęka	Wyszków	55	35	45	40	110	0.28	1.20	0.60
19	Piotrków Trybunal.	Opoczno	54	32	47	50	95	0.53	1.10	0.50
20	Poznań	Poznań	50	34	38	59	146	0.29	1.60	0.75
21	Poznań	Grodzisk Wlkp.	53	33	43	60	120	0.27	1.60	0.70
22	Radom	Przytyk	49	30			70	0.30	1.20	0.50
23	Rzeszów	Leżajsk	55	33	45	50	90	0.33	1.50	0.70
24	Siedlce	Siedlce	55	32	39	40	110	0.29	1.30	0.60
25	Siedlce	Sokołów	53	37	45		95	0.26	1.25	0.50
26	Skierniewice	Brzeziny	60	32	60	33	100	0.30	1.20	0.40
27	Suwałki	Olecko	50	34	45	40	130	0.29	1.80	0.70
28	Suwałki	Suwałki	50	32	45	45	100	0.29	1.80	0.70
29	Szczecin	Stargard	60	35	50	70		0.30	1.20	1.20
30	Tarnobrzeg	Staszów	48	34	45	45	90	0.28	1.10	0.40
31	Toruń	Biskupiec	55		50		90	0.24	1.20	
32	Warszawa	Góra Kalwaria	48	28	36	42		0.35	1.20	0.70
33	Warszawa	Grodzisk Mazow.	54	32	50	40	120	0.25	1.20	0.25
34	Wrocław	Wołów	50	30	40	50	120	0.28	1.05	0.50
35	Zamość	Tyszowce	54		42		80	0.25	1.40	0.50
36	Zielona Góra	Wolsztyn	54	40	50	90	120	0.30	2.25	0.50
37	Rzeszów	Leżajsk	36	28	31	35	125	0.24	0.80	0.50

NOTOWANIA Z TARGÓW I JARMARKÓW

SPORZĄDZONE PRZEZ OSRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
w GRABANOWIE

(Ceny w zł za jednostkę)

Wyszczególnienie	J.M.	Wisznice	Parczew	Łosice	Radzyń Podlaski	Biała Podlaska	Międzyrzec Podlaski
		26.02.1996 poniedziałek	27.02.1996 wtorek	28.02.1996 środa	28.02.1996 środa	29.02.1996 czwartek	29.02.1996 czwartek
pszenica	q	-	-	57	-	55	55-56
pszenżyto	q	-	-	40	-	-	-
żyto	q	32-33	-	-	36	-	34
owies	q	-	-	-	38	35	38-42
mieszanka zbozowa	q	38-39	-	40	-	-	-
prosięta 10-15kg	para	80-90	90	100	90-100	-	100-120
prosięta pow. 15 kg	para	100-110	-	130	-	-	-
krowa	szt.	-	-	1700-1800	-	-	-
otręby pszenne	q	-	-	-	-	-	37
jaja	szt.	0.31	0.30	0.28	0.28-0.32	-	0.24-0.30
jablka	kg	0.90-1.80	1.20-1.70	1.20	1.00-1.50	-	0.80-1.60
cebula	kg	0.40	0.40-0.60	0.40	0.40-0.50	-	0.50
pestka dyni	kg	4.00	-	-	-	-	-
pieczarki	kg	-	-	-	-	-	4.00
marchew	kg	-	0.50	-	0.40-0.50	-	0.40
pietruszka	kg	-	1.20	-	1.00	-	1.20
buraki	kg	-	0.50	-	0.50	-	0.60
ziemniaki	kg	-	0.50	-	-	-	-
kapusta	kg	-	-	-	0.35	-	0.40

Wisznice :	zboża	-	podaż	mała		popyt	duży
	prosięta	-	podaż	mała		popyt	mały
Parczew :	zboża	-	podaż	brak		popyt	brak
	prosięta	-	podaż	mała		popyt	mały
Radzyń Podlaski:	zboża	-	podaż	mała		popyt	mały
	prosięta	-	podaż	mała		popyt	mały
Biała Podlaska:	zboża	-	podaż	mała		popyt	mały
	prosięta	-	podaż	brak		popyt	brak
Międzyrzec Podlaski:	zboża	-	podaż	mała		popyt	mały
	prosięta	-	podaż	mała		popyt	mały
Łosice :	zboża	-	podaż	mała		popyt	duży
	prosięta	-	podaż	mała		popyt	mały

Ogłoszenia

PANASIUK JADWIGA zam. Zahajki gm. Drelow tel. 293 Drelów

Sprzedam prasy wysokiego zgniotu produkcji niemieckiej - różne - ceny do uzgodnienia

SZCZERBA MIROSŁAW zam. Aleksandrowka 18 gm. Drelów

Sprzedam kombajn zbozowy "Vistula" stan dobry

GORGOL ADAM zam. Szóstka 110 tel. 11-59

Sprzedam wiązałkę WC-5

ŁOBEJKO KRZYSZTOF zam. Opole tel. 51 Podedwórze

Sprzedam ścinacz zielonek "Orkan"

BARAN STANISŁAW zam. Tyśmienica 27, 21-216 Tyśmienica

Sprzedam tanio piłę spalinową "Tajga" w dobrym stanie

MICHALUK KRZYSZTOF zam. Zminne tel. 54-72-63

Sprzedam rury śred. 150 o długości 34 m do studni głębinowej

MAZURYK SŁAWOMIR zam. Kaniuki 2 gm. Podedwórze

Sprzedam: Ciągnik C-360 3p rok pr. 1988, obsypnik do kopców, zwijarka do słomy rok pr. 1990, kombajn ziemniaczany rok pr. 1986, słomę w belach

KOPIŃSKI ANDRZEJ zam. Kaniuki 7 gm. Podedwórze

Sprzedam: ramę do siewnika RCW-3 na kołach, taśmę nową do RCW-3

DANILUK MARIAN zam. Kornica Nowa 87

Sprzedam przyczepę samobierającą- stan bardzo dobry

Sudewicz Jan zam. Olszyn 55 gm. Rokitno tel. Rokitno 63

Tanio sprzedam: 25 szt. warchlaków, 2 szt. opon do ciągnika T-25, opony z felgami 16x900

WIŚNIEWSKI MARIAN zam. Lipnica 18 gm. Rokitno

Pilnie sprzedam: sadzarkę do ziemniaków palcową, wóz ogumiany pług 5-skibowy do podorywki, piec CO, kabinę do ciągnika C-360,- ceny do uzgodnienia

CHWEDORUK TADEUSZ zam. Łuby 10 gm. Międzyrzec Podl. tel. Krzewica 13

Sprzedam: śrutownik bijakowy z silnikiem 10 KW, śrutownik na "kamienie", ręczny sortownik do ziemniaków, wentylator do dosuszania siana śred. 100 z silnikiem 4,5 KW, dmuchawa do siana z silnikiem 11 KW, siano prasowane

KAZIMIERZ ŚWIDZIŃSKI zam. Curyń 25 tel. 538 Wisznice 21-225 Wisznice

Sprzedam przyczepę samobierającą PRP-2 prod. Jugosławińskiej stan b. dobry

SZABACIUK MAREK zam. Szóstka 75 tel. Drelów 11-08

Sprzedam kwalifikowanym materiał siewny: pszenica jara Henika OKW - 3 tony, owies Góral I odś. - 3 tony, sadzeniaki ziemniaka Aster kl. A - 6 ton, Bzura kl. A - 25 ton

DANILUK ADAM zam. Szydłówka 35 tel. 57-55-44 gm. Olszanka

Sprzedam tanio dom drewniany stan idealny, kryty blachą ocynkowaną

CZOŁOWSKI WIESŁAW zam. Przegaliny Duże nr 1 gm. Komarówka P. tel. 12-20 Komarówka

Sprzedam 500 kg seradeli oraz dmuchawę poziomą - stan dobry. Cena do uzgodnienia

HAWRYLUK ZDZISŁAW zam. Bezwola ul. Górne 33 gm. Wołyń

Sprzedam dużą ilość słomy żytniej, prasowanej

KALISZUK TADEUSZ zam. Lisiowólka 16 gm. Wołyń tel. 13-61 Wołyń

Sprzedam kopaczkę elewatorową. Stan dobry

KAZIMIERZ WŁODZIMIERZ zam. Lisiowólka gm. Wołyń, tel. 13-15 Wołyń

Sprzedam siano I skos, prasowane ok. 5 t

Jaka locha i jaki knur ?

W ostatnich latach obserwuje się u producentów trzody chlewnej problem pogorszenia się takich cech użytkowych jak: przyrost, zużycie paszy i plenność macior. Stan ten jest wynikiem złego wyboru loszek pochodzących z własnego stada. Problem ten pojawił się w chwili wprowadzenia do krycia i inseminacji ras mięsnych trzody chlewnej takich jak Duroc, Pietrain, Hampshire i linii 990. Przy pierwszym kryciu loch ras polskich najczęściej u nas występujących polskiej białej zwisłouchej i wielkiej białej polskiej knurami ras mięsnych uzyskuje się dorodne i szybko przyrastające potomstwo. Jest to efekt heterozji. Rolnik intuicyjnie zostawia najlepsze loszki z tego potomstwa do chowu i tutaj niestety intuicja zawodzi. Lochy pochodzące z krzyżówek ras polskich z knurami mięsnymi dają mniej liczne potomstwo często o niejednorodnym umaszczeniu, wykazujące duże zróżnicowanie takich cech jak przyrosty, zużycie paszy i mięsność. Kolejne pozostawienie do krycia loch mieszańców powoduje dalsze pogorszenie się cech użytkowych. Innym problemem hodowli trzody chlewnej jest nabywanie przez rolników loszek do chowu z tych samych stad hodowlanych. Według opinii SHiUZ w województwie białkopodlaskim hodowla trzody zdominowana jest przez jedną rasę - polską białą zwisłouchą, a to grozi chowem wsobnym, co również przyczynia się do pogorszenia cech użytkowych. Co rolnicy mogą zrobić, aby nie dopuścić do błędów wyżej opisanych. Sprawa pierwsza to kontrolowany dobór ras do krycia - rasą mateczną powinny być tylko wielka biała polska, polska biała zwisłoucha albo loszki mieszańcowe wbp x pbz. Dobór knura do krycia takich loch powinien zależeć od przeznaczenia potomstwa. Jeżeli potomstwo mamy zamiar przeznaczyć na sprzedaż i zależy nam na dobrej mięsności kryjemy knurem rasy mięsnej lub mieszańcem ras mięsnych. Jeżeli

mamy zamiar zostawić potomstwo do dalszego chowu kryjemy lochy knurami ras wbp i pbz. Ostatnio rolnicy są zmuszeni ze względów ekonomicznych do uzyskiwania tuczników o wysokiej mięsności. Mięsność tuczników zależy również od mięsności loch. Jeżeli rolnik decyduje się na pozostawienie do chowu własnych loszek ras polskich, pomocą w wyselekcjonowaniu tych o najwyższej mięsności może służyć ODR poprzez przyzyciową ocenę mięsności aparatem PIGLOG. Chcę również zwrócić uwagę rolników na zainteresowanie się rasą wbp i mieszańcami wbp x pbz zostawianymi na materiał mateczny. Najlepszym rozwiązaniem jest zakup loszek hodowlanych z odległych województw Polski. Jednak ze względu na cenę za 1 kg około 3,40 zł nie wszyscy decydują się na taki zakup. Aby pomóc rolnikom w zakupie loszek ras polskich białych Komisja Rolnictwa Rady Gminy w Białej Podlaskiej wnioskuje o uchwalenie w budżecie Gminy kwoty 5 tys. zł (50 mln. zł) na dotacje dla rolników z terenu gminy, którzy zakupią loszki hodowlane. Proponowana dotacja do 1 loszki - 60 zł. Dotacja dotyczy tylko rolników indywidualnych, a ilość dotowanych loszek dla jednego rolnika nie może przekroczyć 5 szt. Nadmieniam, że nie ma dotacji państwowych przy zakupie loszek ani kredytów preferencyjnych na chów trzody chlewnej. Chów trzody chlewnej w gminie Biała Podlaska jest dominującym kierunkiem produkcji rolniczej i podstawą utrzymania rodzin rolników. Pomoc Gminy w postaci dotacji do zakupu materiału żeńskiego oraz prowadzona przez naszych doradców praca informacyjna pozwoli na poprawę wyników i cech użytkowych w chowie trzody chlewnej.

*mgr inż. Dariusz Sęczyk
ZDR Biała Podlaska*

Stosujesz żyto w żywieniu zwierząt - to powinieneś wiedzieć.

Uprawa żyta w naszym województwie zajmuje znaczącą pozycję w strukturze upraw polowych. Część jego zużywanego jest do produkcji mąki, a część musi być wykorzystana w żywieniu zwierząt. Można je skarmiać wszystkimi zwierzętami gospodarskimi. Warunkiem jest jednak, aby nie było skażone sporyszem. Ziarno żyta w porównaniu do innych zbóż zawiera nieco mniej białka ogólnego - 9.2 % .Białko żyta charakteryzuje dość duża zawartość lizyny i zbliżona do innych zbóż zawartość takich aminokwasów jak treonina, metionina i tryptofan oraz niedostateczna ilość glicyny i cystyny. Mimo poprawnego składu chemicznego, ziarno żyta podane w dużych ilościach może powodować u trzody chlewnej i drobiu a przede wszystkim młodych osobników, obniżenie tempa wzrostu, gorsze wykorzystanie paszy, zakłócenie w trawieniu i metabolizmie, a to wskutek substancji antyżywniowych. Zatem przy skarmianiu dużych dawek żyta, pasza musi być szczególnie dobrze zbilansowana pod każdym względem. Nie wolno rezygnować z dodatków witaminowo-mineralnych. Zaob-

serwowano, że duże dawki żyta powodują zachwianie równowagi w składzie flory bakteryjnej w jelitach. Dochodzi do namnożenia bakterii powodujących, poprzez procesy fermentacyjne, powstawanie w jelitach nadmiernej ilości gazów i kwasu masłowego. To z kolei jest przyczyną strat energetycznych w paszy. Podkreślić też trzeba, że przekraczanie pewnych poziomów udziału w mieszankach dla różnych grup zwierząt nie zawsze musi powodować objawy chorobowe. Spowodować natomiast może, obniżenie strawności paszy, co zwierzęta zrekompensują sobie wyższym jej pobraniem, a to w konsekwencji podniesie koszty żywienia. Ilość żyta w dziennej dawce pokarmowej dla świń nie powinna być wyższa niż:

Lochy	0.5-1kg.
Warchlaki	0.2-0.3kg
Tuczniki do 60 kg	0.5-1 kg.
Tuczniki powyżej 60 kg	1-2 kg.

ZDR Wisznice Józef Sokulski

Uprawa mieszanek strączkowo - zbożowych na ziarno.

W ostatnich latach zaznaczył się znaczny postęp w hodowli, wskutek czego zostały wyhodowane nowe odmiany roślin strączkowych o rytmie rozwojowym zbliżonym do rytmu rozwojowego zbóż, a także o nie pękających strąkach.

Uprawa mieszanek strączkowo- zbożowych jest zalecana ze względu na wiele korzyści agrotechnicznych i ekonomicznych tj.:

- wysoką wartość biologiczną ich nasion,
- zwiększenie wierności plonowania w warunkach klimatycznych i glebowych mniej korzystnych do uprawy roślin strączkowych w czystym siewie,
- zmniejszeniem wylegania roślin strączkowych, co znacznie ułatwia zbiór mechaniczny,
- możliwością zmniejszenia kosztów nawożenia zwłaszcza azotem,
- poprawiają strukturę gleby i dają dobre stanowiska pod rośliny następcze.

Dobór komponentów do mieszanek- rośliny dobierane jako komponenty do mieszanek powinny charakteryzować się zgodnym rytmem wzrostu i rozwoju oraz mieć podobne wymagania klimatyczno-glebowe.

Stanowisko w zmianowaniu - mieszanki na glebach dobrych i średnich należy uprawiać po zbożach w trzecim lub czwartym roku po nawożeniu obornikiem. Na glebach lekkich można je uprawiać po ziemniakach.

Pod uprawę mieszanek strączkowo-zbożowych nie należy przeznaczać gleb zbyt żyznych i podmokłych, gdyż w takich warunkach rośliny strączkowe dojrzewają później niż zboża oraz gleb zbyt lekkich i suchych, na których plonowanie roślin strączkowych może być bardzo niskie.

Uprawa roli- pod mieszanki strączkowo-zbożowe jest uzależniona od rodzaju przedplonu. Należy zwrócić uwagę na staranne wykonanie zabiegów poźniwej, jesiennej i przedzimowej uprawy roli. Optymalne pH dla roślin strączkowych waha się od 5,5 na glebach lekkich, gdzie uprawia się łubin do 6,0 na cięższych, na których jest uprawiany groch. Dlatego gleby o niższym odczynie należy zwapnować, najlepiej po zbiorze przedplonu. Na glebach wykazujących niedobór magnezu, należy zastosować nawozy magnezowe (kizeryt, kainit, rolmag, lub siarczan magnezu) w dawce 40-60 kg MgO /ha.

Nawożenie- wielkość dawek nawozów fosforowych i potasowych uzależniona jest od przewidywanego plonu oraz zasobności gleby w te składniki i wynoszą : 15-70 kg/ha P₂O₅ i 20-100 kg/ha K₂O. Na glebach cięższych nawozy fosforowe i potasowe należy zastosować jesienią pod orkę przedzimową, natomiast na lżejszych na okres wiosennego przedsięwzięcia przygotowania pola.

Nawożenie azotowe pod mieszanki z dużym udziałem strączkowych stosujemy przedsięwzięcie w ilości 30-40 kg N/ha, natomiast w mieszankach z przewagą zbóż należy stosować wyższe dawki azotu - 50-60 kg N/ha, 2/3 dawki przedsięwzięcie, a 1/3 pogłównie w fazie strzelania w źdźbło zbóż.

Siew mieszanek w zależności od warunków glebowych i klimatycznych powinien być możliwie wczesny. Głębokość ich siewu zawiera się między głębokością wymaganą

dla zbóż i roślin strączkowych. Natomiast rozstawa rzędów 12-15 cm. Nasiona przed siewem należy zaprawić jedną z zapraw np. Zaprawą nasienną T (oddzielnie zboża i strączkowe), natomiast nasiona roślin strączkowych dodatkowo nitraginą dobraną do danego gatunku rośliny.

Przykładowe ilości wysiewu nasion komponentów mieszanek:

Gleby bardzo dobre (kompleks glebowy pszenny dobry, żytni bardzo dobry).

1. Pszenica j. odm. Eta - 155 kg/ha
Groch odm. Miko, Kwestor - 65 kg/ha
2. Jęczmień j. odm. Maresi - 105 kg/ha
Groch odm. Miko, Kwestor - 65 kg/ha
3. Owies odm. Boryna - 80 kg/ha
Jęczmień j. odm. Nagrad, Dema- 30 kg/ha
Groch odm. Sol, Kwestor- 65 kg/ha
4. Owies odm. Boryna - 65 kg/ha
Jęczmień j. odm. Nagrad, Dema- 45 kg/ha
Groch odm. Sol, Kwestor- 45 kg/ha
Wyka j. odm. Jaga, Kwarta- 15 kg/ha

Gleby dobre (kompleks glebowy żytni dobry, zbożowo-pastewny mocny).

1. Owies odm. Góral, Boryna - 95 kg/ha
Groch pastewny odm. Fidelia - 70 kg/ha
2. Jęczmień j. odm. Maresi- 105 kg/ha
Groch pastewny odm. Grapis- 55 kg/ha

Gleby słabe (kompleks glebowy żytni słaby, zbożowo-pastewny słaby)

1. Owies odm. Góral, Boryna- 80 kg/ha
Łubin żółty odm. Juno, Amulet- 60 kg/ha
2. Owies odm. Góral, Boryna- 95 kg/ha
Groch pastewny odm. Fidelia, Warta- 55 kg/ha
Łubin żółty odm. Juno, Amulet - 15 kg/ha
3. Owies odm. Góral, Boryna - 80 kg/ha
Łubin wąskolistny odm. Emir- 60 kg/ha

Zwalczanie chwastów, chorób i szkodników.

Po zasiewie w pierwszych dniach zwalczanie chwastów można przeprowadzić za pomocą bronowania. Natomiast stosowanie herbicydów jest utrudnione ze względu na wrażliwość komponentów mieszanki na herbicydy. Według IUNG do zwalczania chwastów może być stosowany między innymi: Basagran w dawce 2,0-3,0 l/ha (po wschodach od fazy 2-3 liści zbóż i w fazie 2-3 liści rośliny strączk.) W przypadku dużego nasilenia chorób grzybowych roślin strączkowych (askochytoza grochu, mączniak prawdziwy i rzekomy grochu) oraz zbóż (mączniaki i rdze) zaleca się stosowanie fungicydów zgodnie z zaleceniami Instytutu Ochrony Roślin. W mieszankach obserwuje się mniejsze występowanie szkodników roślin strączkowych takich jak: oprzędziki, strąkowce, pachówka strąkoweczka mszyce jak również szkodników zbóż (mszyc i skrzypionek). Jednak w razie masowego ich wystąpienia zaleca się oprysk preparatami: Decis 2,5 EC, Fastac 10 EC, zgodnie z zaleceniami IOR.

Zbiór- mieszanki strączkowo- zbożowe można zbierać jednofazowo (w sprzyjających warunkach pogodowych i przy równoczesnym dojrzewaniu komponentów) lub dwufazowo. Po zbiorze nasiona powinny być doczyszczone i dosuszone do wilgotności około 14 %.

Na podstawie instrukcji IUNG - Puławy oprac. K. Kuresza

Uprawa bobiku - pielęgnacja i zbiór

Pielęgnacja i ochrona roślin przed zachwaszczeniem

Długi okres wschodów i małe zagęszczenie roślin sprzyja silnemu zachwaszczeniu, stąd walka z chwastami jest warunkiem uzyskania dobrego plonu. W okresie od siewu do wschodów zaleca się dwukrotne bronowanie na skos lub w poprzek rzędów. Nie wolno bronować bobiku w fazie wschodów, aby nie uszkodzić młodych roślin. Kolejne

bronowanie należy wykonać, gdy rośliny wytworzą 2-3 liście właściwe i kontynuować do osiągnięcia przez bobik 8-10 cm wysokości. Zabiegi te należy stosować w godzinach popołudniowych, gdy rośliny mają najmniejszy turgor. Mechaniczne zwalczanie chwastów jest często nieskuteczne, dlatego niezbędne są zabiegi chemiczne.

Herbicydy do zwalczania chwastów w uprawie bobiku

Obiekt zwalczany	Nazwa preparatu	Dawka na ha	Sposoby i terminy stosowania	Uwagi
Chwasty dwuliścienne	Afalon	1,5-2 kg	Opryskiwać po zasiewie nie później niż 5 dni przed spodziewanymi wschodami	Topogard i Stomp 330 zwalczają miotłę zboż. i chwasty prosoвате
	Pivot	0,75-1 l		
	Azogard	2-3 kg		
	Linuron	1,5-2 kg		
	Linurex	1,5-2 kg		
	Bładex	2 kg		
	Topogard	1,5-2 kg		
	Stomp 330	4 l		
	Sencor	0,3-0,4 l		
	Basagran	2-2,5 l		
Owies głuchy	Suffix	3 l	Opryskiwać, gdy rośliny bobiku osiągną wysokość 20-45 cm	
Owies głuchy + chwasty prosoвате	Fusilade	1-1,5 l	Stosować, gdy bobik wykształci co najmniej 2 liście	
	Targa	1-1,5 l		
	Focus Ultr	1-1,5 l		
	Perenal	0,5 l		
	Iloxan	3-4 l		
Perz właściwy	Focus	3-4 l	Opryskiwać w fazie 4-6 liści perzu właściwego	
	Fusilade	2,5-3 l		
	Perenal	1-1,25 l		
	Targa	2-3 l		
Desykacja i przyspieszenie dojrzewania	Reglone 200	2-3 l + zwilżacz	Opryskiwać, gdy 80% strąków szczytnieje, a pozostałe brązowieją	Zbiór po 7-10 dniach od zabiegu
	Basta	2,5 l		
	Harvade	1,5-2 l		

Ważniejsze choroby i szkodniki bobiku

Askochytoza - choroba grzybowa, objawiająca się w postaci brunatnych plamek z czerwoną obwódką, pokrytymi ciemnymi punkcikami na wszystkich nadziemnych częściach roślin. Silnie porażone strąki mogą pękać, a na nasionach tworzą się ciemne plamy.

Zapobieganie - zdrowy materiał nasienny, prawidłowe zmianowanie (bobik po sobie co 4-5 lat).

Zwalczanie: zaprawianie nasion zaprawą Funaben w ilości 200 g na 100 kg nasion, opryskiwanie plantacji w chwili wystąpienia pierwszych objawów na liściach preparatami:

Benlate 50 WP - 0,75 kg/ha
Bravo 500 SC - 3 l/ha
Dithane M-45 - 2-3 kg/ha

Dithane 75 WG - 2-3 kg/ha
Euparen 50 WP - 3,5 kg/ha
Mirage 450 EC - 1,5 l/ha
Penncozeb 80 WP - 2-3 kg/ha
Penncozeb 75 WG - 2-3 kg/ha
Penncozeb 455 SC - 3-4,5 l/ha
Ronilan 50 WP - 1,5 kg/ha
Rovral Flo 255 SC - 3 l/ha
Sportak 45 EC - 1,5 l/ha
Sumilex 50 WP - 1,5 kg/ha
Sumilex 500 SC - 1,5 l/ha

W razie potrzeby zabieg powtórzyć po 2-3 tygodniach stosując preparat z innej grupy chemicznej.

Czekoladowa plamistość - choroba grzybowa porażająca liście i łodygi, a także strąki. Na chorych liściach powstają brunatno-czerwone plamki. W warunkach dużej wilgotności i wysokiej temperatury plamy powiększają się i zlewają, a na ich powierzchni tworzy się szary nalot. Największe zagrożenie stwarza w okresie kwitnienia i wiązania strąków - poważnie je niszcząc. Straty mogą sięgać nawet do 50% plonu. Jest najgroźniejszą chorobą bobiku. W okresie kwitnienia zabieg powtórzyć po 15 dniach. Zwalczanie chemiczne w okresie zauważenia pierwszych objawów preparatami wymienionymi do zwalczania askochytozy.

Mszycy - dominującym gatunkiem jest mszyca trzmielino-woburakowa. Uskrzydłone formy nalatują na plantację bobiku w początkach czerwca. Żerowanie mszyc powoduje skracanie liści, osłabienie roślin i ich wędnięcie, co może prowadzić do obumierania kwiatów. W lata ciepłe i suche nasilenie mszyc zwiększa się wielokrotnie i przypadku nie zwalczania ich spadek plonu może wynieść nawet 80%.

Zalecane preparaty to: Anthio (0,6-1,2 l/ha), Decis (0,3 l/ha), Pirimor (0,25-0,5 kg/ha), Owadofos (1 l/ha), Fury (0,125 l/ha), Winylofos (1,5 l/ha), Fastac (0,12 l/ha), Karate (0,2-0,3 l/ha)

Opryskiwać w okresie nalotu form uskrzydłonych. W razie potrzeby zabieg powtórzyć po 10-14 dniach. Stosować nie później niż 2 tygodnie przed kwitnieniem. W przypadku wystąpienia mszyc w okresie kwitnienia i na rośliny pokryte spadzią stosować preparaty: Fastac, Karate, Pirimor. Bez względu na to czy rośliny kwitną czy nie należy przestrzegać okresu prewencji dla pszczoł.

Oprzędzik przegowany - chrzążce pojawiają się na wschodzących roślinach, gdzie żerują na liściach pozostawiając charakterystyczne ząbki. Jaja składane są w glebie w pobliżu szyjki korzeniowej. Wylęgłe larwy kierują się do brodawek korzeniowych i wyżerują ich zawartość. Pod koniec lipca i na początku sierpnia pojawiają się osobniki nowego pokolenia. Najbardziej szkodliwe dla roślin jest żerowanie w suche i wietrzne dni, szczególnie wrażliwe są młode rośliny.

Zalecane preparaty to: Decis (0,3 l/ha), Fastac (0,1 l/ha), Karate (0,2-0,3 l/ha), Alfazot (0,2 l/ha). Opryskiwać rośliny

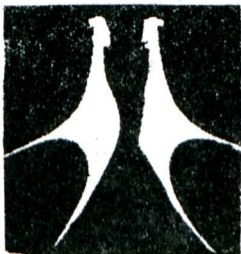
po pojawieniu się chrzążczy. W razie potrzeby zabieg powtórzyć. Próg ekonomiczny szkodliwości - 2 chrzążcze na m². Można też zaprawiać nasiona zaprawą Marshal 25 ST (30 g/kg nasion), Furadan 35 ST 10 ml/kg nasion), lecz jest to bardzo kosztowne.

Strąkowiec bobowy - chrzążcze pojawiają się na plantacjach w okresie kwitnienia i zawiązywania strąków. Jaja są składane na młodych strąkach. Wylęgłe larwy wgrzyzają się do nasion, gdzie żerują uszkadzając bielma. Przepoczwarczenie następuje w nasieniu, z którego wychodzi forma doskonała w polu lub magazynie. Zalecane preparaty są takie same jak do zwalczania oprzędzika. Opryskiwać plantację w okresie wykształcania się pierwszych strąków. Zabieg powtórzyć w okresie tworzenia się strąków na drugim okółku. W okresie kwitnienia stosować preparaty nieszkodliwe dla pszczoł lub o krótkim okresie prewencji, wyłącznie wieczorem po zakończeniu oblotu pszczoł.

Niszczyc zjadliwy - nicien występujący ostatnio masowo w wielu rejonach kraju. Oprócz bezpośredniej szkodliwości jest też przyczyną znacznych problemów w eksporcie nasion, gdyż znajduje się na listach kwarantannowych wielu krajów. Źródłem porażenia mogą być: gleba zakażona nicieniami, martwe części porażonych roślin i porażone nasiona bobiku w których nicienie znajdują się w stanie życia utajonego. Walka z nim jest bardzo trudna. Nie stosuje się walki chemicznej, z uwagi na wysokie koszty. Stosujemy tylko płodozmian - bobik przychodzi na to samo pole co 5-6 lat.

Zbiór przeprowadzamy w okresie, gdy strąki w pełni wykształcone są suche szczytami. W latach wilgotnych, gdy bobik przedłuża wegetację należy stosować preparaty przyspieszające dojrzewanie (wymienione w tabeli razem ze środkami chwastobójczymi). Z reguły wykonuje się zbiór jednoetapowy kombajnem, przystosowując go do zbioru roślin strączkowych grubonasiennych, jednak w wypadku wylegnięcia łanu należy skosić bobik na pokos kosiarką, a po wyschnięciu omłócić. Zebrane nasiona należy natychmiast oczyścić, a następnie dosuszyć do odpowiedniej wilgotności z uwagi na szybkie zagrzewanie i pleśnienie nasion bobiku w przyłomie.

oprac: A. Matuszewski

"DROBIARZ" Sp. z o.o.

Kol. Żelków 54
08-110 SIEDLCE
TEL. (025) 43 58 48, 43 56 53

"Drobiarz" Sp. z o.o z/s Żelków k. Siedlec informuje, że wzorem lat ubiegłych będzie prowadziła sprzedaż kurek i kogucików pięcioletniowych na terenie województwa białkopodlaskiego za pośrednictwem Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Grabanowie. Termin prowadzonej sprzedaży: 9.04.1996 r. - 10.05.1996 r. Wszelkie zamówienia prosimy kierować na adres ODR w Grabanowie i Rejonowych Ośrodków których adresy i telefony podane są na ostatniej stronie "Doradztwa Rolniczego".

Jakie odmiany uprawiać w warzywniku przydomowym?

Bardzo często specjalistki d/s wgd spotykają się z pytaniami w terenie, jakie odmiany warzyw wybrać do uprawy w swoim ogrodzie. W artykule przedstawiam odmiany polskie warzyw, które są przydatne do uprawy w ogrodach przydomowych.

Brokuł włoski

Sebastian - do uprawy wczesną wiosną lub jesienią. Sadzenie w rozstawie 30 x 30 cm.

Cezar - do uprawy wczesno wiosennej lub jesiennej. Róże zwarte, o dużej zawartości składników odżywczych (także substancja antyrakowa - sulforofan).

Burak ćwikłowy

Czerwona Kula - odmiana plenna o kulistym korzeniu, nadaje się do bezpośredniego spożycia, przetwórstwa i na przechowywanie.

Opolski - nowa odmiana o korzeniu cylindrycznym.

Glob - odmiana heterozyjna o wydłużonym korzeniu.

Cebula

Kristine - nowa odmiana, średnio późna, równocześnie załamująca szczypior, dobrze się przechowuje.

Wolska, Błońska - bardzo plenne, późne, dobrze się przechowują.

Fiesta, Efekt - nowe odmiany, nadające się do przechowywania.

Cukinia

Nimba - odmiana ustalona, najplenniejsza ze względu na duży plon owoców nie wyrosniętych o dł. 10 - 12 cm.

Soraya - w porównaniu z odmianą poprzednią roślina słabo rozkrzewiona, plon owoców młodych znacznie niższy.

Dynia

Ambar - o półkrzaczym typie wzrostu. Zawiera duże ilości witamin i soli mineralnych. Nie kumuluje metali ciężkich i azotanów.

Inne odmiany to: *Bambino, Melonowa Żółta, Aura* - ta ostatnia jest nową odmianą mieszańcową.

Fasola na suche ziarno

Atut - o drobnych nasionach, odporna na choroby, bardzo plenna.

Bor - karłowa, wczesna o drobnych nasionach.

Blanka - wczesna, plenna, nasiona duże, odporna na choroby.

Eureka - nasiona duże, nie wymaga podpór.

Fasola szparagowa

Złota Saxa - wczesna, o żółtych strąkach, do przetwórstwa i bezpośredniego spożycia.

Korona - wczesna, o żółtych strąkach, duża odporność polowa na patogeny grzybowe i bakteryjne.

Pamela - późniejsza od poprzednich, odporność jak wyżej.

Fana, Pantera, Amanda - nowe odmiany o smacznych, bezwłóknistych strąkach.

Fasola flageolet - jest to typ fasoli, której nasiona spożywa się na zielono.

Mona - odmiana późna o kremowozielonych nasionach. Spożywana po zbiorze jak groszek zielony. Nadaje się do mrożenia i konserwowania.

Groch

Nike - odmiana bardzo późna, nasiona jasnozielone, na mrożonki i konserwy a także do bezpośredniego spożycia.

Sześciotygodniowy - bardzo wczesny, o krótkim okresie wegetacji, nasiona jasnozielone.

Meteor - wczesna, ciemnozielone nasiona, nadaje się na konserwy i do mrożenia.

Kalafior

Pionier - na zbiór wiosennie - letni i jesienny, średnio wczesna.

Rober - do uprawy polowej od wiosny do jesieni, nie ustępuje odmianom zagranicznym.

Kalarepa

Niebieska Mastłowa - odmiana późna, plenna, do uprawy na zbiór jesienią, zgrubienie czerwono-fioletowe, miąższ nie drewnieje podczas przechowywania.

Wiedeńska Biała - wczesna, wrażliwa na chłody, przetrzymywana za długo w polu parceje.

Delikates Biała - średnio wczesna, na zbiór letni i jesienny.

Kapusta brukselska

Maczuga - średnio wczesna, na użytek zimowy, odmiana amatorska, średnio odporna na wewnętrzne brunatnienie główek.

Kapusta głowiasta biała

Ditmarska Najwcześniejsza - bardzo wczesna, do uprawy polowej i tunelowej.

Pierwszy Zbiór - wczesna, średnia odporność na choroby.

Amager - późna, do bezpośredniego spożycia i do kwaszenia, mała skłonność do pęknięcia główek.

Kamienna Głowa - późna, polecana szczególnie do kwaszenia.

Kapusta głowiasta czerwona

Haco - wczesna i średnio wczesna, z późniejszych siewów nadaje się na przechowanie.

Langendijker - późna, plenna, dobrze się przechowuje.

Kapusta pekińska

Nie ma polskich tego gatunku. Niektóre odmiany zagraniczne: *Chiko F1* - późna, o długich główkach, *Optiko F1* - krótki okres wegetacji, główka kształtu baryłkowatego, *Spectrum F1* - główki dobrze zamknięte, duża odporność na wytwarzanie pędów nasiennych.

Kapusta włoska

Langendijker Dauer - późna, do przechowywania i do bezpośredniego spożycia.

Koper

Ambrozja i Lukullus - duży plon zielonej masy, zwiększona tolerancja na choroby.

Marchew

Pierwszy Zbiór - odmiana wczesna.

Karo F1 - wczesna, obniżona zdolność do kumulowania azotanów.

Amsterdamska - wczesna, na wczesny i średnio wczesny zbiór.

Nantejska - średnio wczesna, na zbiór letni i jesienny.

Lenka - odmiana wyselekcjonowana z Nantejskiej.

Koral - późna, dobrze się przechowuje, nadaje się też na siew przedzimowy.

Perfekcja - późna, dobrze się przechowuje.

Regulska - późna, o cienkim rdzeniu, mała tendencja do zielenienia, duża zawartość karotenu.

Ogórek

Na uwagę zasługują odmiany mieszańcowe o odporności na choroby: mączniak prawdziwy i parch dyniowatych i tolerancji na kanciastą plamistość i mączniak rzekomy.

Aladyn F₁ - odmiana do konserwowania, najwyższa tolerancja na mączniaka rzekomego.

Parys F₁ - do konserwowania i kwaszenia, średni stopień tolerancji na mączniaka rzekomego.

Edyp F₁ - do konserwowania, kwaszenia i na sałatki, wysoka tolerancja na mączniaka rzekomego.

Cezar F₁ - odmiana średnio wczesna, konserwowa.

Neron F₁ - średnio wczesny, konserwowy.

Plantus F₁ - jak wyżej.

Wiarus F₁ - jak wyżej.

Krak F₁, *Władko F₁* - nowe polskie odmiany o dużej tolerancji na mączniaka rzekomego, wirusa mozaiki zwykłej.

Papryka

Mira i Zorza - odmiany raczej do tuneli ale mogą być uprawiane w gruncie z zastosowaniem osłon z włókniwy. Odmiany o niskim wzroście i sztywnej łodydze. Owoce duże, grube, soczysty miąższ, o barwie kremowej w fazie dojrzałości fizjologicznej a czerwonej w fazie dojrzałości konsumpcyjnej. *Mira* - owoc w kształcie stożka, *Zorza* - owoc w kształcie graniastostupa.

Ożarowska - jest nową odmianą ale przeznaczoną do uprawy w nieogrzewanych tunelach foliowych, owoce o grubym miąższu, czerwone w fazie dojrzałości konsumpcyjnej.

Patison

Gagat - odmiana o pokroju krzaczastym, wczesna.

Pomidor

Poranek - wczesny, plenny, karłowy, wiotkołodygowy. Tolerancyjny na niższe temperatury, słabo porażany przez zarazę ziemniaka.

Bursztyn - karłowy, wiotkołodygowy, owoce o barwie pomarańczowożółtej, z dużą zawartością karotenu.

Irka - średnio wczesna, wzrost jak wyżej, bardzo plenna, tolerancyjna na zarazę ziemniaka.

Etna F₁ - wczesna, bardzo plenna, wykazuje tolerancję na suszę i chłody.

Ika - wczesna, karłowa, sztywnołodygowa.

Paw - odmiana wysoka, średnio późna, plenna, o tolerancji na zarazę ziemniaka. Owoce o malinowej barwie. Typowo amatorska.

Zorza - wczesna odmiana typu malinowego, wysoka, odm. amatorska.

Krakus - wiotkołodygowa, wymaga podpór, średnio późna, typowo amatorska.

Bolero - warto uprawiać ją jako ciekawostkę, ma owoce kształtu gruszkowatego.

Maskotka - odmiana o bardzo małych owocach, nadających się do dekoracji potraw.

Pinokio - także odmiana o małych, żółtopomarańczowych, bardzo słodkich owocach.

Pietruszka

Cukrowa - wczesna, nie nadaje się do przechowywania.

Lenka - średnio późna, dobrze się przechowuje.

Berlińska - późna, bardzo plenna, dobrze się przechowuje.

Por

Bartek - odmiana późna, plenna, dobrze zimująca w gruncie.

Rzodkiew

Agata - odmiana nie wybijająca w pędy kwiatowe, może być uprawiana od wiosny do jesieni, zabarwienie skórki białe.

Murzynka - późna, na zbiór późno jesienny, dobrze się przechowuje.

Rzodkiewka

Sopel Łodu - wydłużone, o białej skórce zgrubienie, smak delikatny.

Silesia - zgrubienie wydłużone, smak łagodny, duża odporność na parzenie.

Saxa - zgrubienie kuliste, dość łagodna w smaku.

Szkarłatna z Białym Końcem - mała skłonność do parzenia, smak dość ostry.

Krasa - zgrubienia kulistospłaszczone o czerwonym kolorze.

Warta - kształt zgrubienia wydłużony.

Sałata masłowa

Rakowicka, Królowa Majowych - odmiany odporne na mączniaka rzekomego, średnio odporne na szarą pleśń.

Meisterstuck - dość odporna na wybijanie w pędy kwiatowe, średnio odporna na szarą pleśń.

Mira - sałata czerwona, późne tworzenie pędów kwiatowych.

Syrena - mała skłonność do wybijania w pędy kwiatowe, odporna na 4 rasy mączniaka.

Debata - odporna na 4 rasy mączniaka.

Ewelina - obojętna na długi dzień, odporna na 4 rasy mączniaka rzekomego.

Nochowska - dość odporna na choroby.

Sałata krucha

Samba - w okresie letnim wybija w pędy kwiatowe.

Olimp - jak wyżej.

Celina - wysiana w pierwszej połowie kwietnia tworzy ładne główki nie wykazując tendencji do wybijania w pędy kwiatowe.

Seler korzeniowy

Globus - mała skłonność do wybijania w pędy kwiatowe.

Jabłkowy - odmiana dobra do przechowywania.

Makar i Dakar - odmiany wykazują tolerancję na septoriozę selera, bardzo plenne, przeznacza się głównie do suszenia.

Feniks - odmiana dobrze się przechowuje.

Szpinak

Markiza F₁ - tolerancyjna na mączniaka rzekomego, plenna, nie wykazuje tendencji do wybijania w pędy kwiatowe.

Asta - tolerancyjna na mączniaka rzekomego, bardzo wczesna, o średniej wrażliwości na wybijanie w pędy kwiatowe.

Olbrzym Zimowy - przeznaczona na zbiór po przezimowaniu, bardzo dobrze zimuje w gruncie. Może być uprawiana wiosną i jesienią.

Opracowała: mgr inż. Bożena Warda.

Porady pszczelarskie

Przedwiośnie jest dla rodzin pszczelich okresem najtrudniejszym w całym roku. Część pszczół w każdej rodzinie osypała się (tzw. osyp zimowy), reszta mając coraz bardziej napętlone jelito proste, zmierza do szybkiego wypróżnienia się. Gdy warunki środowiskowe umożliwią lot, pszczoły dokonają wiosennego oblotu oczyszczającego. Przed pierwszym oblotem dennice uli powinny być oczyszczone z osypu, a wyloty szeroko otwarte. Przepętlone jelito proste wzmaga niepokój i aktywność pszczół, co prowadzi do zwiększonego spożycia pokarmu i podwyższenia temperatury w gnieździe. Wszystko to, wraz z wydłużającym się dniem, powoduje rozpoczęcie czerwienia przez matkę. Wychów czerwiu w tym czasie jest szkodliwy dla rodziny, gdyż powoduje nadmierne wypracowanie się pszczół zmuszonych do utrzymania wysokiej temperatury kłębu. W wyniku nadmiernego czerwienia nasila się rozwój nose-mozy. Niedogrzanie czerwiu jest przyczyną jego zamierania, bądź wygryzania się pszczół karłowatych, z widocznymi wadami rozwojowymi. Obserwując zachowanie się pszczół podczas pierwszego oblotu możemy dużo dowiedzieć się o rodzinie, bez potrzeby wglądu do gniazda. Ułatwi to ocenę ich przezimowania i podjęcie decyzji co do kolejności prac podczas głównego przeglądu pasiecznego. Pszczoły, które przetrwały zimę pomyślnie, wylatują na oblot gromadnie i oczyszczając się w powietrzu, zataczają duże kręgi nad pasieką. Po 30-40 minutach wracają do ula i na wylotku panuje spokój. Jeśli przed ulem i na wylotku pełzają pszczoły o rozdętych odwłokach, wyraźnie zmęczone osiadają na jego ścianach i daszku, albo brudzą kałem deskę wylotową, należy podejrzewać nosemożę, lub zaperzenie z nadmiaru wilgoci w ulu. Rodzina z takiego pnia przedłuża oblot, a biorące w nim udział pszczoły są nieliczne, ociężałe, wylatują niedaleko i z trudem się oczyszczają. Objawy choroby roztoczowej, różnią się tym, że oblot jest nie tylko słaby, ale też liczne pszczoły mają nienaturalnie rozstawione skrzydła, pełzają przed wylotem i nie mogą wznieść się w powietrze. Lot pszczół z rodzin bezmatecznych jest nierówny, ospały, przebiega etapami i ciągnie się bardzo długo. Część pszczół chodzi po desce wylotowej i przedniej ścianie ula wtedy, kiedy w innych pniach jest już zupełny spokój, pszczoły mrowią się. Brak lotów i bezsilne staczanie się pszczół z deski wylotowej oznacza głód w rodzinie. Czasem zdarza się, zwłaszcza jeśli oblot odbywa się w gorszych warunkach pogodowych, że niektóre rodziny nie wychodzą ze swoich uli. Takie pnie najlepiej jest osłuchać.

Jeżeli pszczoły odzywają się równo i mocno, świadczy o tym, że rodziny przezimowały bardzo dobrze i nie muszą śpieszyć się z oblotem. W pniach, w których pszczoły odzywają się słabo i pojedynczo, lub nie odzywają się zupełnie, trzeba zaraz dokonać przeglądu. Może to być rodzina spadła, głodna lub zdziesiątkowana przez choroby.

Pień ze spadłą rodziną należy natychmiast wynieść z pasieczyska i zabezpieczyć przed zalatywaniem pszczół z innych uli. W ocenie oblotu i podejmowaniu pierwszych

decyzji co do postępowania z rodzinami, bardzo pomocne są notatki z obserwacji usuniętego osypu z dennic.

Jeżeli po pierwszym oblocie dokonaliśmy wglądu do rodzin, to ograniczyliśmy się głównie do oceny stanu zapasów. Gdy pogoda ustabilizuje się i temperatura powietrza dochodzi w cieniu do 15-16°C, w cichy bezwietrzny dzień możemy wykonać główny przegląd wiosenny.

Celem tego przeglądu jest:

- ocena aktualnej siły rodzin
- ocena czerwiu i jakości matek
- stwierdzenie stanu zapasów
- regulacja wielkości gniazd
- oczyszczenie dennic
- ocieplenie gniazd

Przeгляд ten należy wykonać w możliwie najkrótszym czasie, gdyż w okresie bezpożytkowym, przy całkowitym rozbieraniu gniazd, łatwo wywołać rabunek. Rabujące pszczoły, oprócz przeszkadzania w pracy mogą atakować słabsze rodziny oraz stać się roznosicielkami chorób. W pierwszej kolejności przeglądamy rodziny zapasowe i naj-słabsze, ponieważ wśród nich mogą być chore.

Aby zapobiec rabunkom należy:

- przegląd wykonać w jak najkrótszym czasie
- wycofane ramki i resztki wosku chronić przed dostępem pszczół

- zwęzić wylotki i zlikwidować zbędne otwory w ulach
- rodziny b.słabe i bezmateczne połączyć lub rozpędzić

Po zakończeniu przeglądu każdej z tych rodzin należy ;

- dokładnie umyć ręce i zdezynfekować używany sprzęt.
- ramki wycofane z rodzin chorych, lub podejrzanych najlepiej zostawić w tym samym ulu poza matą, aby w pośpiechu nie dostały się między zdrowe plastry i do innych rodzin.

Po zakończonym przeglądzie segregujemy wycofane plastry.

Siłę rodziny określamy w liczbie plastrów, obsiadanych przez pszczoły "na czarno".

Podział rodzin na silne, średnie i słabe; ułatwia dalszą ich pielęgnację. Rodziny słabe należy łączyć ze słabymi lub średnimi, gdyż tylko w połączeniu mają szansę szybkiego dojścia do siły i wykorzystania wczesnych pożytków.

Silne i bardzo silne rodziny będą wymagały wcześniejszego poszerzenia gniazd i kontroli pojawienia się nastroju rojowego.

Wygląd czerwiu m.in. świadczy o jakości matki. Dobra matka składa jaja do komórek pszczelich zwarcie, zataczając regularne koła lub elipsy. Na środkowych ramkach możemy zauważyć kolejno następujące po sobie kręgi czerwiu krytego, larw i jaj.

Na skrajnych plastrach gniazda powinny przeważać jaja i larwy; świadczy to o dobrym wzroście tempa czerwienia przez matkę w tym okresie.

Jeżeli stwierdzimy brak któregoś ze stadiów rozwojowych czerwiu w rodzinie przy zachowaniu takich warunków jak:

- dostateczna ilość przygotowanych do zaczerwienia komórek
- dostatek pokarmu miodowo-pyłkowego
- dostosowana wielkość gniazda do siły rodziny

- dobre ocieplenie gniazda

należy bezwzględnie znaleźć matkę, nie jest to trudne, ponieważ dotyczy głównie rodzin słabych. Po odszukaniu matki zwracamy uwagę na jej wygląd: wielkość, rozczernienie, skrzydła, wiek (właściwy znaczek) itp.

Czas od wiosennego oblotu do uzyskania pierwszego wziętku towarowego jest najtrudniejszym w okresie całorocznej egzystencji rodziny pszczoły. W tym czasie pszczoły powinny mieć dostateczną ilość miodu i pyłku, dobry dostęp do wody, dobrze ocieplone gniazdo i bezwzględny spokój.

W tym czasie ilość pokarmu powinna wynosić ok. 5kg. Jeżeli pszczoły były zbyt obficie karmione jesienią co się często zdarza, mają na wiosnę dużo więcej pokarmu. Zjawisko to jest bardzo niekorzystne. Nadmierne ilości zapasów zajmują wtedy górne części plastrów, a więc miejsce najbardziej odpowiednie do wychowywania czerwiu. W skrajnych wypadkach pokarmu może być tak dużo, że ogranicza to matkę w czerwieniu. Lepiej więc, gdy pokarmu jest mniej niż za dużo. Jego brak likwiduje się przez dostawienie na skraj gniazda plastra z zapasem.

Wiosenne dokarmianie rodzin.

W razie stwierdzenia braku pokarmu należy uzupełnić zapasy:

- poprzez danie rodzinom ciasta miodowo-cukrowego (kandii); wykonujemy je poprzez zagniecenie 3 części cukru pudru z 1 częścią płynnego miodu /stosunek

wagowy; ciasto do rodziny podajemy na powałce, w postaci walca ułożonego (przykrytego folią); w najcieplejszym miejscu nad gniazdem, po wyjęciu beleczy odstępnikowej.

- poprzez danie 1-2 plastrów z miodem, z zapasów jesiennych (pamiętając o usunięciu pustych)
- dokarmienie rodzin syropem cukrowym; (syrop sporządzamy w stosunku 1:1) i podajemy po 1 litrze co 2-3 dni, lub codziennie po szklance (najwygodniej podawać go w podkarmiaczkach powałkowych, które należy dobrze ocieplić) unikać należy dokarmiania syropem w chłodne dni, aby zapobiec "wypryskiwaniu" i krzepnięciu pszczoł.

opracowali specjaliści ODR d/s pszczelarstwa

Kałabun Marian

Osielski Krzysztof

Ogłoszenie dla pszczelarzy

ODR Grabanów posiada w sprzedaży węzę pszczelą w cenie 15zł za 1 kg.

"AIDA"

tel./fax (057) 43-77-57

21-500 Biała Podlaska ul. Brzeska 36a

***** OFERUJE *****

*** PASZE I KONCENTRATY FIRMY CARGIL**

*** NAWOZY WAPNIOWO MAGNEZOWE - 2 asortymenty**

- wapniowo magnezowy S501 43% CaO+MgO w tym 13% MgO
- wapniowo magnezowy S502 45% CaO+MgO w tym 8% MgO

*** NAWOZY DOLISTNE**

Agrosol - Insol - Agrowital
punkt fabryczny - hurt, detal

*** OPRYSKIWACZE - ciągnikowe zawieszane, polowe**

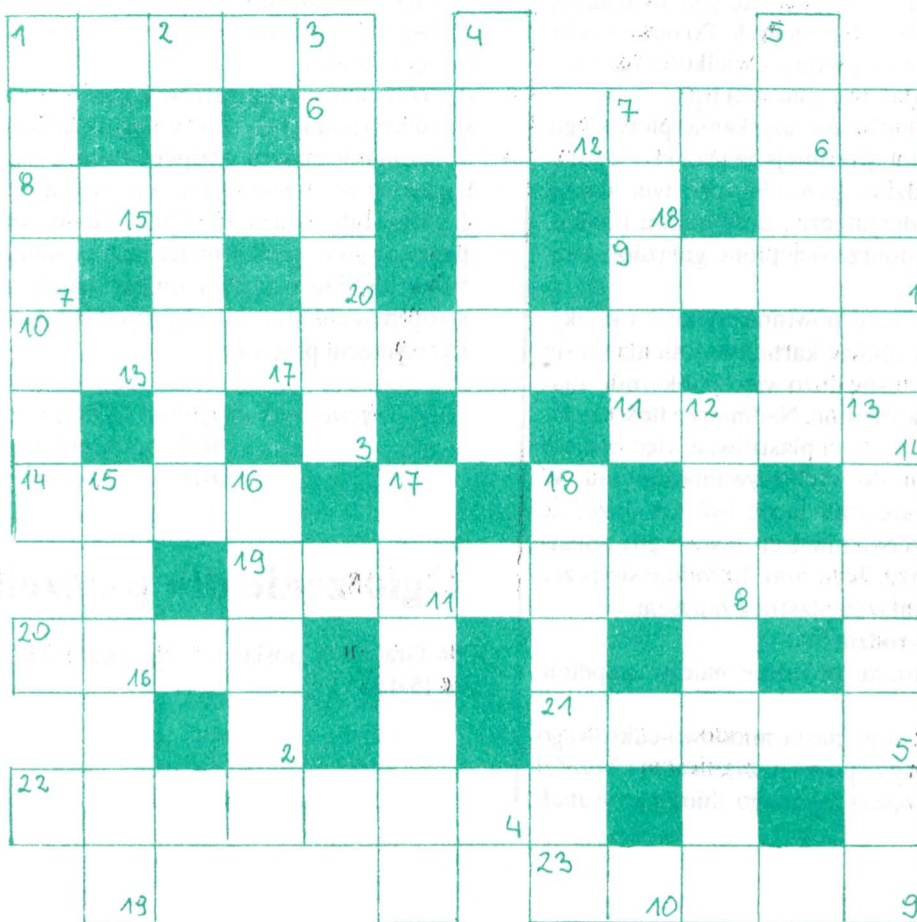
- zbiornik 300-400 dm³ - lanca 10-12 m

Gwarancja 12 miesięcy - pełny asortyment części zamiennych, ceny hurtowe i detaliczne oraz sprzedaż ratalna.

MAGAZYN: ul. Gwardii Ludowej - kierunek Sielczyk - dojazd linią nr 9 tel. 43-27-63

BIURO: ul. Brzeska 36a tel/fax 43-77-57; tel. 44-33-95

Krzyżówka Nr 3/96

POZIOMO: 1) parada, rewia, 6) ukochana Pana Tadeusza, 8) marka ciągnika, 9) mięsna potrawa, 10) zwolennik władzy ludu, 11) Polska lub Litwa, 14) wyspa w Aleutach, 19) ma same złe czyny w głowie, 20) pogotowie ratunkowe, 21) zboże, 22) waleczny bekas, 23) ubraniowy materiał

PIONOWO: 1) pracuje na krośnie, 2) następca w rodzinie, 3) owoce motylkowych, 4) na słupie ogłoszeniowym, 5) rodzaj zasuw, 7) roślina zarodnikowa, 12) utrzymanek ZUS 13) matka i żona Edypa, 15) czapka Araba, 16) meksykański sukulent, 17) ogrzewa szyję, 18) pokrywa chroniąca

Opracował: Mędra Jerzy

Litery w dolnym rogu kratki ponumerowane od 1 do 20 dadzą rozwiązanie.

Wśród osób, które prześlą do dnia 6.04.1996 r. rozwiązanie krzyżówki nr 3/96 rozlosujemy bezpłatną prenumeratę naszej gazety na III,IV kw. 1996 r. i I,II kw. 1997 r.

Rozwiązanie krzyżówki nr 2/96

"DOBRY ŻART TYNFA WART"

Za rozwiązanie krzyżówki Nr 2/96 nagrodę w postaci bezpłatnej prenumeraty na II,III,IV kw. 96 i na I kw. 1997 r. wylosował Pan Zbigniew Solecki zam. Hołowno

ADRES REDAKCJI:

Grabanów 21-500 Biała Podlaska
Telefon: Biała Podl. 433792, 433866, 411247,
Dyrektor 411255, telefax 438198
telex 683330

Adresy i telefony Rejonowych Ośrodków:

Biała Podl. ul. Żerowskiego 3 tel. 433234
Radzyń Podl. ul. Międzyrzecka 99 tel. 520022
Parczew ul. Piwonia 50 tel. 542474
Łosice ul. Piłsudskiego 6 tel. 572665
Wisznice ul. Warszawska 13 tel. 781411 wew. 249

WYDAWCA: OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO

DYREKTOR: mgr inż. Sokołowski Andrzej Z-ca DYREKTORA: mgr inż. Jeleń Stanisław

ZESPÓŁ REDAKCYJNY: K. Kuresza, R. Juszczyk, B. Fiłatiuk, B. Michalczyk, Cz. Mirczewska, A. Matuszewski, A. Strąćicka, A. Radzikowska, B. Warda, A. Żurkowska, specjaliści terenowi doradztwa roln. i specj. WGD.

SKŁAD KOMPUTEROWY: M. Zajac, A. Mazur

DRUK: I. Wagner - poligrafia ODR. Nr zamówienia /95 nakład 3.200 szt.